

מראי מקומות- זבחים פ"ח

- (א) **שאר פסולים היכי זריק להו- פרש"י** דמים בבהמה לר"ג דאמר במתני' דדם שעלה לא ירד. והעיר **הלכות** (זבח תודה ד"ה הו"ל ירוד), הא לכאור' גם הקו' הראשונה דחטאת העוף פסולה היכי מזה הוא ג"כ רק לר"ג, ולמה המתין רש"י לפרש עד הכא. וכ' דאולי ס"ל לרש"י דלא נח' ר"ג ור' יהושע אלא בחטאת בהמה, דיש בו אימורים ודם על המזבח, אז לא אמר התורה לא ירדו אלא לגבי האימורים, דהולך לאישים. אבל לענין קרבנות עוף, דאין למזבח אלא דם בכלל, אז י"ל דגם ר' יהושע מודה דאם עלה הדם לא ירד, וע"ש דנתקשה לפרש מה יהי המקור לר' יהושע לפי זה.
- (ב) **הא הזאה היא, מיצוי היא, וכו'- ע' במקדש דוד** (ד', ג') דחקר לענין הקטרת דברים שאם עלו לא ירדו, האם צריכים מלח, דאולי רק הקטרה מעלייתא בעי מלח. וכן כ' לחקור לענין קמצים שאם עלו לא ירדו, האם צריכים להיות נקטרים דוקא ביום, או רק אם מתירים השירים נקטרים דוקא ביום, אבל כאן אין מתירים כלום, ויכולים להקטירם גם בלילה. ולכאור' מסוגיין משמע דמה שיש לו דין אם עלה לא ירד, צריך לעשותו ככל דיניו כאילו הי' כשר, ולכן צריך להזות דם שצריך הזאה, ולזרוק דם שצריך זריקה [כן שמעתי ממו"ר הרה"ג ר' משה בראון שליט"א להביא רא' מסוגיין לשאלה כללית אם צריך כל פרטי דיני הקטרה וזריקה במה דאמר' אם עלו לא ירדו]. וע"ע **בחסדי דוד** (קרבנות ט', א') שנקט כן, דמשמע בש"ס דלעולם צריך לעשות כדינו, ולכן הק' על מש"כ **בתוספתא** שם, דלפי ר' גמליאל דגם בדם אמרי' דאם עלו לא ירדו, הדין הוא דזורק הדם לאישים, והק' החסד"ד, מנ"ל דין זה, ע"ש מש"כ בזה.
- (ג) **ועוד, דרך הזאה בכך- ויש לעי', מה הוסיף על קו' מעיקרא, דהא הזאה היא מיצוי היא.** וכ' **החק נתן** דבתחלה פריך דאי מגע להו לא הוי הזאה אלא מיצוי, ועוד פריך, דאפי' את"ל דלא הוי מיצוי, מ"מ אין דרך הזאה בכך.
- (ד) **כי קאמר דתלנהו בקניא מאי- הק' האילת השחר,** הא כמו דכ' רש"י דמי שעומד על המזבח, הוי כאילו הקרבן מונח על המזבח, א"כ לימא דכיון שהוא עומד על הקרקע, הוי כאילו הקרבן מונח על הקרקע. ותי' דבשלמא אם אויר המזבח יש להסתפק דדינו כמזבח, כיון דלמזבח איכא דין מיוחד, וא"כ יש להסתפק דאולי דין זה שייך גם באויר המזבח. אבל בקרקע, אין דין מיוחד לקרקע שיהי' נחשב כאילו נגרר הקרבן בתר גופו להיות כעומד על הקרקע [ועדיין יש לעי' בזה].
- (ה) **דתלנהו בקניא- ע' בלקוטי הלכות** (זבח תודה ד"ה אי) דכ' דה"ה אם הי' עומד על הקרקע והעלה הקרבן בידו נגד אויר המזבח (עכ"פ היסוד, שהוא נמוך), ומה שצייר הגמ' ע"י קניא הוא רק משום דמסתמא א"א בענין אחר לגבי ראש המזבח שהוא גבוה. אולם ע' **בקרן אורה** שכ' דאין שאלה אם הוא בידו, משום דדרך עבודה בכך, וכ' הזו"ת דזה לא נהירא.
- (ו) **אין כלי הלח מקדשת את היבש וכו'- ע' במנחת אברהם** (עמ' קה) דכ' להסתפק בשם הגרי"ד בגדר הא דאין כלי הלח מקדשת את היבש ולהיפוך, האם זה משום דאין להם דין כלי שרת בכלל כלפי האחר. למשל, האם יכול לזרוק דם בכלי של יבש, אם אמרי' דאין כלי שרת בכלל כלפי לח, א"כ גם אינו יכול לזרוק ע"י כלי יבש, אבל אם הוי כלי שרת לכל, רק שיש דין מיוחד דלענין קידוש צריך להיות מיוחד ליבש או ללח, א"כ שפיר יכול לזרוק דם בכלי יבש.
- (ז) **וכלן אין מקדשין אלא בקדש- פרש"י,** בעזרה. ומקור לדבר זה, ע' **בקרית ספר** (פסוהמ"ק פרק ג'), שכ' "כל כלי השרת אין מקדשין אלא במקדש, נראה כיון דבתחלתן כשרות הן מתקדשות, כדכתי' אשר ישרתו בם בקדש, להכי אין מקדשים אלא במקדש".
- (ח) **אלא בקדש- כ' הלקוטי הלכות** (זבח תודה ד"ה אלא) דאפי' אם נתן בכלי שרת חוץ

שהוא נכלל בדין כלי שרת שאין מתקנין אותן. וכ' דאולי אע"פ שאין צריך שהסכין יהי' כלי שרת, אבל למעשה היו להם סכינים כלי שרת, ואע"פ שלא היו מושחין אותן בשמן המשחה, מ"מ ע"י קדושת פה היו להם דין כלי שרת, דאין צריך שמן המשחה אלא כדי שיהי' הכלי שרת יכול לקדש מה שבתוכו, דאין שייך בסכין.

(ג) **בגדי כהונה... אין מכבסין- כ' הלקוטי הלכות** (זבח תודה ד"ה ת"ר) דמסתברא דגיעול לא נקרא אלא אם הי' עליו לכלוך ממש, שהי' אדם מתבייש לעמוד לפני גדולים, אבל אם נטף על הבגד טיפה מועטת של דם ושמן אינו בכלל זה, דאל"כ נמצא דלפי דעת הי"א יהי' צריך להפסיד בכל יום הרבה מבגדי כהונה, דכמעט א"א לכהן ליזהר בזה בעזרה.

(ד) **אין מכבסין- כ' הלקוטי הלכות** (זבח תודה ד"ה וי"א) דהיינו לכתחלה אין כדאי משום דאין עניות במקום עשירות, אבל בדיעבד ודאי מהני לכ"ע, אפי' הן מלוכלכין מאד מתחלה.

(ט) **ותולה בהן שלים וששה וכו'- ע' בשפת אמת** דכ' דמלשון הגמ' לכאוי' משמע דשי' הרמב"ן על התורה, דס"ל דפעמון הי' בתוך הרמון, ולא כפי' רש"י, דס"ל דהי' הפעמון אצל הרמון, וכ' דאולי רש"י לא גרס "בהן" (ובאמת בשטמ"ק אות ג' גרס "בו"). וע"ש עוד שכ' לפרש דמה שהיו תלויים "על שוליו", אין מסתבר לומר דעשה הרמונים תחת שולי הבגד (ע"ש לסברתו), אלא מסתמא הביאור הוא דהי' תולה על הבגד מבחוץ אצל השולים, באופן שסוף הפעמון ורמון הי' נשלם בשוה עם אורך המעיל.

(טז) **ויכפר על העם- פרש"י**, במח' קרח שהי' לשון הרע, שנא' אתם המיתם. והק' השפת אמת, הא זה הוי בפרהסיא, והגמ' מסיק דהקטרת מכפר על לשון הרע שהוא בחשאי. וכ' דאפשר לא פירשו תלונתם על משה ואהרן, אלא דהי' נשמע מדבריהם שכוונתם לומר את המיתם, וכמו דכתי' וילונו וגו'

לעזרה, אם הכניס הכלי אח"כ בעזרה נתקדש. וע"ע שם (ד"ה ואם) דהוכיח מהרמב"ם דדין זה דאין מקדשין אלא בקדש הוא אפי' לענין ליפסל, אלא דאינו מקדש בחוץ כלל.

(ט) **לא שנו אלא מדות וכו'- דייק הלקוטי הלכות** (זבח תודה ד"ה אין) דמשמע דמה שאין מדות הלח מקדשין הוא רק יבש, אבל שפיר מקדשין לח, ואפי' לח דאין שייך למדות בכלל, ולמשל דם. דאם אין מקדשין אלא דבר ששייך בי' מדידת לח, הול"ל דאף דם אינו מקדש, אלא משמע דדוקא יבש הוא דאינו מקדש.

(י) **לא שנו אלא מדות, אבל מזרקות מקדשין- פרש"י**, משום דכי היכי דחזו ללח חזו ליבש. והק' בשיעורי הגרי"ד, א"כ מה שייך בהו שם כלי הלח בכלל, כיון נפק"מ להלכה כלל. וצידד דאולי לענין דאם ניקבו דצריך להיות דעושין כעין מלאכתן הראשון, וזה תלוי במלאכתו שהוא מיוחד בשבילו, דמזרק מלאכתו לקבל דם וניקבו תלוי במלאכה זו. אבל עדיין הק' ע"ז, דאי"ז דין בקדשים, אלא דין בכלים בכל התורה כולה, דתלוי במלאכתו שהוא עושה, ולמה בשביל זה יהי' בו שם מיוחד של כלי לח. אולם הביא מהראב"ד בתו"כ דמשמע דהבין דדין זה דביטול שם כלי באמת הוא דין בכלי שרת, וא"כ י"ל דשפיר תלוי בהא דנחשב כלי לח.

(יא) **נפגמו- פרש"י**, פגימה גדולה. ופי' החק נתן, דמה שהוכרח רש"י לפרש כן, הוא משום דקתני סיפא דסכין מטרפת הי' במקדש, וכו', דמשמע שהיתה רגילה ליפגם תמיד, וא"כ איך רישא קתני דנפגם אין מתקנין אותה, דמשמע אפי' פעם א', ולכן הי' הוכרח לחלק, דבסיפא מיירי בפגימה גדולה, ולכן אפי' בפעם א' אין מתקנין אותה, משא"כ בסיפא היו פגימות דקות, וא"כ אם לא הי' תמיד היו מתקנין אותה.

(יב) **סכין שנפגם אין משחזין את פגימתה, וכו'- ע' במקדש דוד** (ב', ב', ד"ה והנה) דהעיר מכאן על מש"כ תוס' בחולין (ג.) דסכין אינו כלי שרת, שהרי מבואר בסוגיין דסכין אין משחזין פגימתה, ומשמע שהוא משום

חורף תשפ"ו

לאמר אתם המיתם, דהיינו שלא פירשו
התלונה בפירוש.

To receive via email, or for הערות, please email mareimekomos@gmail.com